OIKEUSMINISTERIÖ

LAUSUNTO

Demokratia-, kieli- ja perusoikeusasioiden yksikkö 7.6.2018

Eduskunnan perustuslakivaliokunta

HALLITUKSEN TOIMENPITEET VIITTOMAKIELTÄ KÄYTTÄVIEN OIKEUKSIEN TOTEUTUMISEN TURVAAMISEKSI

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen vuosikertomuksen 2017 (K 11/2018 vp) käsittelyä varten. Lausuntopyyntö liittyy viittomakielilain (359/2015) hyväksymisen yhteydessä hyväksyttyyn eduskunnan lausumaan, jossa edellytetään, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin sen turvaamiseksi, että viittomakieltä käyttävien oikeudet toteutuvat koko maassa siten kuin heidän kielellisiä oikeuksiaan koskevaa lainsäädäntöä laadittaessa on tarkoitettu (HE 294/2014 vp – EV 346/2014 vp). Perustuslakivaliokunta totesi hallituksen vuosikertomuksesta 2016 antamassaan lausunnossa, että valiokunnan mielestä lausumassa korostettujen seikkojen toteuttaminen on vielä siinä määrin kesken, että lausuma on edelleen tarpeellinen ja se tulee säilyttää (PeVL 34/2017 vp).

Kirjallisena lausuntonaan oikeusministeriö toteaa seuraavaa:

Oikeusministeriö asetti 8.2.2017 uuden viittomakielen yhteistyöryhmän toimikaudeksi 13.2.2017–31.12.2018. Yhteistyöryhmään kuuluvat oikeusministeriön lisäksi valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Kuurojen Liitto ry, Finlandssvenska teckenspråkiga rf, Suomen Kuurosokeat ry ja Suomen Kuntaliitto ry. Yhteistyöryhmä käsittelee valtioneuvoston piirissä ajankohtaisia viittomakieliin liittyviä asioita ja pyrkii varmistamaan hyvää tiedonkulkua keskeisten toimijoiden välillä. Lisäksi yhteistyöryhmä seuraa viittomakielilain toteutumista sekä pyrkii lisäämään eri toimijoiden tietoisuutta lain sisällöistä ja soveltamisesta.

Viittomakielen yhteistyöryhmä jatkaa viittomakielilain jalkauttamista koskevan suunnitelman toteuttamista. Suunnitelma sisältää toimenpiteitä viittomakielilakia ja viittomakieliä koskevan tiedon levittämisestä muun

Käyntiosoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Sähköpostiosoite
Eteläesplanadi 10 HELSINKI	PL 25 00023 VALTIONEUVOSTO	02951 6001	09 1606 7730	oikeusministerio@om.fi

muassa ministeriöiden ja kuntien virkamiehille sekä erityisesti opetus- sekä sosiaali- ja terveydenhuollon sektoreille.

Viittomakielen yhteistyöryhmä on käsitellyt kokouksissaan tulkkauspalveluita, sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita, valtioneuvoston kanslian linjauksia viittomakielen käytöstä ministeriöiden viestinnässä sekä sisäministeriön antamaa ohjetta viittomakielisten huomioimisesta kriisitilannetta koskevan tiedotustilaisuuden järjestämisessä. Valtioneuvoston kanslian 10.4.2017 antamissa kieli- ja käännöslinjauksissa viitataan viittomakielilakiin ja viittomakielisten kielellisiin oikeuksiin, ja ne sisältävät viittomakielistä viestintää koskevan toimenpide-ehdotuksen (Valtioneuvoston kanslian ohje: Valtioneuvostossa noudatettavat kielelliset periaatteet ja linjaukset, VNK/813/05/2016).

Ministeriöt julkaisevat mahdollisuuksien mukaan tärkeimpiä aineistoja viittomakielillä. Esimerkiksi oikeusministeriö julkaisi kesällä 2017 viittomakielellä esitteen, joka sisältää tietoja rikoksen uhriksi joutuneille.

Viittomakielilaista kerrotaan viranomaisille osana oikeusministeriön kielellisiä oikeuksia koskevia koulutuksia. Keväällä 2018 oikeusministeriö on järjestänyt ministeriöiden ja niiden hallinnonalojen virastojen tiedottajille keskustelutilaisuuden viittomakielilain huomioimisesta viranomaisten viestinnässä. Lisäksi yhteistyössä lapsiasiavaltuutetun kanssa on järjestetty eri alojen asiantuntijoille suunnattu keskustelutilaisuus sisäkorvaistutetta käyttävien lasten oikeudesta viittomakieleen.

Oikeusministeriön yhteydessä toimivan kieliasiain neuvottelukunnan jäseniin kuuluu Kuurojen Liitto ry:n edustaja. Nykyisen neuvottelukunnan toimikausi on 1.4.2016–31.3.2020. Neuvottelukunta järjestää kerran vuodessa kieliasiain neuvottelupäivän, jonka tavoitteena on aito dialogi hallituksen ja eri kieliryhmien välillä. Neuvottelupäivään kutsutaan muun muassa Kuurojen Liitto ry ja Finlandssvenska teckenspråkiga rf. Seuraava neuvottelupäivä järjestetään lokakuussa 2018, ja sen aiheena ovat kielelliset oikeudet koulutuksessa.

Eduskunnan käsiteltävänä olevassa hallituksen kertomuksessa kielilainsäädännön soveltamisesta 2017 tarkastellaan myös viittomakieltä käyttävien kielellisten oikeuksien toteutumista.

Lisätietoja asiasta antaa ylitarkastaja Maria Soininen (etunimi.sukunimi@om.fi, puh. 02951 50067).

TIEDOKSI OM/DKY